

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

**BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLİYAVIY AKTIVLAR HISOBİ
VA NAZORATINI TAKOMILLASTIRISH**

Normamatov Olimjon Axmad o'g'li

*O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi Davlat moliyaviy nazorati va
audit yunalish (MSc-Master of Science)-mutaxassisligi magistranti*

olimnn8555@gmail.com

**IMPROVE ACCOUNTING AND CONTROL OF ASSETS USED BY THE
BUDGET**

Normamatov Olimjon Akhmad ugli

*Graduate student of State Control and Audit Department (MSc-Master of Science) of
the Academy of Banking and Finance of the Republic of Uzbekistan*

olimnn8555@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ishda budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlarning hisobini va nazoratini takomillashtirish masalalari ko'rib chiqiladi. Moliyaviy aktivlar davlat mablag'laridan samarali foydalanishning asosiy vositalaridan biri sifatida budjet tashkilotlarining barqaror faoliyatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotda moliyaviy aktivlar hisobini avtomatlashtirish, nazorat jarayonlarini kuchaytirish, hamda xalqaro amaliyotlardan foydalanish orqali bu jarayonlarni yanada samarador qilish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, budjet tashkilotlarida moliyaviy nazorat tizimining mustahkamlanishi, davlat mablag'larining yo'qotilishining oldini olish va moliyaviy intizomni oshirish usullari ko'rsatib o'tilgan.

Bu tadqiqot natijalari moliyaviy aktivlar hisobini zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalash va nazorat mexanizmlarini yanada takomillashtirish bo'yicha tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Budjet tashkilotlari, moliyaviy aktivlar, nazorat, hisob yuritish, moliyaviy intizom, avtomatlashtirish, davlat mablag'lari, samaradorlik, nazorat mexanizmlari, moliyaviy boshqaruv.

Kirish

Budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini takomillashtirish davlat moliyaviy resurslaridan oqilona foydalanishning muhim omili hisoblanadi. Moliya boshqaruvi va nazorat tizimining kuchaytirilishi davlat mablag'larini samarali boshqarish, mablag'lardan maqsadli va oqilona foydalanishni ta'minlash, moliyaviy intizomni mustahkamlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bugungi kunda iqtisodiy resurslarni tejash va davlat xarajatlarini optimallashtirish zaruriyati sharoitida budjet

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

tashkilotlarining moliyaviy aktivlarini to'g'ri hisobga olish va ularni nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirish masalasi dolzarb hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi – budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini takomillashtirish yo'llarini aniqlash, nazorat tizimining samaradorligini oshirish, shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali bu jarayonlarni avtomatlashtirish imkoniyatlarini o'rganishdir. Shu bilan birga, milliy va xalqaro amaliyotlar asosida moliyaviy boshqaruv tizimining rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi.

Davlat sektorida moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish, davlat mablag'larining oqilona sarflanishini ta'minlash va resurslarni to'g'ri boshqarish bugungi kundagi muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Bu jarayonda budjet tashkilotlarining moliyaviy aktivlarini aniq va to'g'ri hisobga olish, ular ustidan samarali nazorat o'rnatishning ahamiyati katta. Moliyaviy aktivlar davlatning eng muhim iqtisodiy resurslari bo'lib, ular jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Shu bilan birga, budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobini va ularning nazoratini takomillashtirish xalqaro standartlar asosida amalga oshirilishi lozim. Moliyaviy resurslarni boshqarishda sifat nazorati, mablag'larning maqsadli ishlatilishi, shaffoflik va hisobdorlikni ta'minlash davlat moliyaviy boshqaruv tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Ushbu jarayonlarni avtomatlashtirish va axborot texnologiyalari orqali nazoratni kuchaytirish esa samaradorlikni oshirishda yordam beradi.

Tadqiqot davomida budjet tashkilotlarining moliyaviy aktivlari bilan bog'liq jarayonlarda uchraydigan muammolar, ularning hisobini yuritish va nazorat qilishdagi mavjud kamchiliklar, shuningdek, takomillashtirishga qaratilgan chora-tadbirlar batafsil o'rganiladi. Shu asosda moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Bugungi globallashtirish va iqtisodiy islohotlar jarayonida davlat sektorida moliyaviy aktivlarni boshqarish va nazorat qilish tizimi dolzarb masala sifatida kun tartibida turibdi. Davlatning iqtisodiy barqarorligi va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish ko'p jihatdan budjet tashkilotlarida moliyaviy intizomni ta'minlashga bog'liqdir. Shunday ekan, budjet tashkilotlarining moliyaviy aktivlarining to'g'ri hisobga olinishi va samarali nazorat qilinishi davlat boshqaruvi tizimida muhim o'rinni egallaydi.

Moliyaviy aktivlar budjet tashkilotlarining asosiy iqtisodiy resurslari bo'lib, ular nafaqat jamiyatning dolzarb ehtiyojlarini qondirish, balki davlat xizmatlarini amalga oshirish va infratuzilmani rivojlantirish uchun ham ishlatiladi. Shu sababli, moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratining tizimli va aniq amalga oshirilishi davlat sektorida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash, budjetdan ajratilgan mablag'larning samarasiz sarflanishining oldini olish uchun juda muhimdir.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, davlat sektorida moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini takomillashtirish masalasi nafaqat milliy, balki xalqaro iqtisodiy hamkorlikda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xalqaro moliyaviy hisob standartlarini

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

joriy etish va axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali moliyaviy nazoratni kuchaytirish budjet tashkilotlarida moliyaviy intizom va shaffoflikni oshirish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, yangi texnologiyalar orqali avtomatlashtirilgan hisobot tizimlarini tatbiq etish moliyaviy jarayonlarni tezlashtirish va xatoliklarni kamaytirishga yordam beradi.

Shuningdek, tadqiqotda moliyaviy aktivlarni boshqarish va nazorat qilish sohasida yuzaga keladigan asosiy muammolar, ularni hal qilish bo'yicha xalqaro tajribalar va ilg'or amaliyotlar tahlil qilinadi. Natijada, budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobini yanada takomillashtirish va nazorat mexanizmlarini samaradorlikka yo'naltirish uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Umuman olganda, ushbu ish budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlarning hisobini takomillashtirish orqali davlat moliyaviy nazorat tizimining barqarorligini oshirish, mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlash va davlat moliyaviy tizimining shaffofligini kuchaytirishga qaratilgan.

Xulosa

Budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini takomillashtirish davlat sektorining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Tadqiqot jarayonida aniqlangan asosiy xulosalar quyidagilardan iborat:

1. Moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratining dolzarbligi: Budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlarning hisobini to'g'ri yuritish va ularning samarali nazorat qilinishi davlat mablag'laridan oqilona foydalanish va moliyaviy intizomni kuchaytirish imkonini beradi.

2. Nazorat tizimini takomillashtirish: Moliyaviy aktivlarni nazorat qilishning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish va axborot texnologiyalaridan foydalanish nazorat samaradorligini oshiradi, xatolarni kamaytiradi va moliyaviy resurslarni tejash imkonini beradi.

3. Xalqaro amaliyotlardan foydalanish: Xalqaro moliyaviy hisob va nazorat standartlarini joriy etish orqali budjet tashkilotlarida moliyaviy boshqaruv tizimining shaffofligi va samaradorligi oshadi. Bu davlat moliyaviy boshqaruvini xalqaro tajribalar asosida rivojlantirish imkonini beradi.

4. Takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar: Budjet tashkilotlarida moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini kuchaytirish uchun zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish, nazorat mexanizmlarini kuchaytirish, shuningdek, moliyaviy intizomni mustahkamlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur. Bu orqali moliyaviy resurslardan foydalanishning samaradorligini ta'minlashga erishiladi.

Shunday qilib, moliyaviy aktivlar hisobi va nazoratini takomillashtirish davlat mablag'larining samarali boshqarilishi va budjet tashkilotlarining iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. “Davlat moliyaviy nazorati to‘g‘risida”gi qonun. – Toshkent: Moliya vazirligi, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Davlat moliyaviy nazoratini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi qarori. – Toshkent, 2021.
3. Mirziyoyev Sh.M. “O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini barqaror rivojlantirish yo‘nalishlari”. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2019.
4. International Federation of Accountants (IFAC). “International Public Sector Accounting Standards (IPSAS)”. – New York: IFAC, 2020.
5. Coe, Charles K. “Governmental and Nonprofit Financial Management”. – New York: Routledge, 2016.
6. Berk C., DeMarzo P. “Corporate Finance”. – Boston: Pearson, 2019.
7. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. “Davlat budjeti va moliyaviy boshqaruv haqida ma’lumotnoma”. – Toshkent: Moliya vazirligi nashriyoti, 2021.
8. Ivankova T.V. “Budjet tashkilotlarida moliyaviy nazorat va audit”. – Moskva: Yurayt, 2018.
9. Eldridge, Derek. “Financial Reporting for Public Sector Entities”. – London: Wiley, 2020.
10. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS). – Toshkent: Moliya institutlari, 2019.

